บทความวิจัย

การพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทราย ประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่*

THE DEVELOPMENT OF PROTOTYPES FOR ART, RECREATION, AND CULTURAL PRESERVATION ACTIVITIES USING PEARLESCENT SAND FROM MUSSEL SHELLS

โสมฉาย บุญญานันต์[1], จีระศักดิ์ จิตรโรจนรักษ์[2], บัลลังก์ เนื่องแสง[3], สนอง เอกสิทธิ์[4], สุชาติ อิ่มสำราญ[1], ณัชชา เจริญชนะกิจ[1*], สโรชา แซ่ตัน[1], จันทนา ชัยโอภานนท์[1]

Soamshine Boonyananta[1], Jeerasak Jitrojanarak[2], Bunlung Nuangsaeng[3], Sanong Ekasit[4], Suchart Imsamraan[1], Nutcha Charoenchanakit[1], Sarocha Saetan[1], Junthana Chaiophanon[1]

[1]คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

[1]Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

[2]โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

[2]Chulalongkorn University Demonstration Elementary School, Bangkok, Thailand

[3]สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี ประเทศไทย

[3]Institute of Marine Science, Burapha University, Chonburi, Thailand

[4]คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

[4]Faculty of Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nutcha-7410@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ และสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ และ 2) เพื่อพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน โดยนำผลการศึกษาเชิงปริมาณ มาสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ และสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ จากประชากรตั้งแต่ 100,000 คน ขึ้นไป ศึกษากลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กวัยเรียน ผู้ใหญ่วัยทำงาน และผู้สูงอายุ นำผลมาวิเคราะห์พัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 256 คน วิเคราะห์สถิติด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลความคิดเห็นเชิงคุณภาพวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัย มีดังนี้ 1) การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า กิจกรรมศิลปะควรใช้ระยะเวลา 1 - 2 ชั่วโมง และยินดีจ่ายค่าเข้าร่วม 751 - 1,000 บาท ต่อครั้ง ความคาดหวังสำคัญ พบว่า กิจกรรมศิลปะควรใช้วัสดุที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.46, S.D. = 0.778) และทำให้เกิดความสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.53, S.D. = 0.843) กิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสำรวจสนใจมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระบายสี

* Received 20 December 2024; Revised 19 February 2025; Accepted 21 February 2025

วาดภาพ และงานประดิษฐ์ และ 2) ต้นแบบชุดกิจกรรม จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ 2.1) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว 2.2) กิจกรรมสำหรับศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืน 2.3) กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศสัตว์น้ำ และ 2.4) กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศของสัตว์เลี้ยงพิเศษ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.61, S.D. = 0.65)

คำสำคัญ: รูปแบบของกิจกรรมศิลปะ, สันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุก, การอนุรักษ์วัฒนธรรม, ทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

Abstract

This research aimed to 1) Investigate the specific needs of the target group regarding the design of art, recreation, and cultural preservation activities using pearlescent sand from mussel shells and 2) Develop a prototype for art, recreation, and cultural preservation activities using pearlescent sand from mussel shells. A mixed methods research approach was employed, integrating quantitative data to support qualitative findings. The study surveyed the needs of a target group, consisting of over 100,000 individuals, with a sample size of 400 selected via accidental sampling, including parents of school-aged children, working-age adults, and the elderly. The results were used to design and develop art activity prototypes, which were tested and evaluated with 256 participants. Data analysis involved frequency, percentage, mean, and standard deviation for quantitative data, while qualitative data were analyzed using content analysis. The findings of the study are as follows: 1) The needs assessment revealed that participants preferred art activities to last between one to two hours, with a willingness to pay between 751 to 1,000 Baht per session. A significant expectation identified was that the materials used in the art activities should be environmentally friendly (mean = 4.46, S.D. = 0.778), and the activities should enhance participants' happiness (mean = 4.53, S.D. = 0.843). The three most preferred art activities identified were coloring, drawing, and crafting. 2) The developed prototype included four distinct activities: 1) Activities for community learning, historical sites, and tourist attractions; 2) Activities for an “Innovation Center for Future and Sustainability”; 3) Activities for learning about aquatic ecosystems; and 4) Activities for learning about the ecosystems of exotic pets. Participants' satisfaction with these activities was rated at the highest level (mean = 4.61, S.D. = 0.65).

Keywords: Art Activity Models, Recreation Using Pearlescent Sand Materials, Cultural Preservation, Pearlescent Sand from Mussel Shells

บทนำ

ประเทศไทยมีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายมาใช้ในงานศิลปหัตถกรรมที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทย การใช้วัสดุท้องถิ่นจากทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อมที่หาได้ง่ายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัด วัสดุในท้องถิ่นจึงถูกใช้ในงานศิลปหัตถกรรมไทยและยังสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) อีกด้วย (The Matter, 2567) กิจกรรมศิลปะสามารถพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ สามารถใช้จัดการเรียนรู้ในหัวข้อที่หลากหลาย สามารถสร้างจินตนาการ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทักษะความรู้ และการรับรู้เกี่ยวกับความงาม กระตุ้นให้แสดงออกทางอารมณ์ สามารถสร้างการเห็นคุณค่า รู้สึกหวงแหน เสียดาย ภาคภูมิใจ ทะนง ในผลงานหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลงาน ผลที่เกิดจาก การเห็นคุณค่า ได้แก่ ดูแล รักษา ทะนุถนอม อนุรักษ์ ซ่อมแซม และสะสม (ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2561a); (อติยศ สรรคบุรานุรักษ์, 2560); (สรัล สุวรรณ และอุบลวรรณ ส่งเสริม, 2565) และสามารถใช้จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการการอนุรักษ์วัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (กรมศิลปากร, 2566); (สถาบันศิลปะและวัฒนธรรม, 2562) สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ภายในปี พ.ศ. 2579 ได้แก่ การพัฒนาคน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง สันติภาพและความยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2560) และแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570 ในการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคม (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565) ที่สอดคล้องกับแนวคิด Waste to Wealth และสอดคล้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2564)

วัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ เป็นการแปรรูปเปลือกหอยแมลงภู่เหลือทิ้งให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้ประโยชน์จากประกายมุกที่แวววาวสวยงาม จากปัญหาในปัจจุบัน พบว่า ในประเทศไทยที่เป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกหอยแมลงภู่รายใหญ่ของโลก มีปริมาณเปลือกหอยแมลงภู่เหลือทิ้งจากอุตสาหกรรมอาหารทะเลหลายหมื่นตันต่อปี สร้างขยะจากเปลือกหอยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสัดส่วนของเปลือกหอยที่เหลือทิ้งนั้นมีมากกว่า 50% เมื่อเทียบกับน้ำหนักหอยแมลงภู่สด ปัจจุบันการกำจัดเปลือกหอยแมลงภู่ที่นิยมทำกันมีวิธีเดียว คือ การฝังกลบ เกิดปัญหาในการหาพื้นที่ทิ้งเปลือกหอยและการขนย้ายเปลือกหอยไปทิ้งมีค่าใช้จ่ายสูง จึงเกิดการทิ้งเปลือกหอยในบริเวณบ้าน หรือพื้นที่สาธารณะเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดมลพิษจากกลิ่นเน่าเหม็น ก่อปัญหาสุขภาพ ทัศนียภาพ รวมไปถึงเป็นปัญหาต่อการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐ การนำเปลือกหอยแมลงภู่มาพัฒนาเป็นวัสดุสำหรับใช้ในกิจกรรมศิลปะสามารถลดปริมาณขยะเปลือกหอยแมลงภู่ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สะอาดปราศจากแบคทีเรีย ปลอดภัยต่อการนำมาใช้จัดกิจกรรมให้กับผู้ใช้งานทุกเพศทุกวัย สามารถแต่งกลิ่นและสีได้โดยใช้สารจากธรรมชาติ เมื่อไม่ต้องการใช้แล้วสามารถนำไปใช้ต่อเป็นปุ๋ย ทิ้งได้ตามชายหาดหรือสิ่งแวดล้อมได้ทั้งหมด สร้างความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมและการกำจัดขยะอย่างเป็นระบบ อันสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จึงมีความเหมาะสมที่จะออกแบบต้นแบบกิจกรรมศิลปะสำหรับการสร้างการเรียนรู้

ในเนื้อหาต่าง ๆ เช่น ชุมชน โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว สัตว์น้ำ สัตว์พิเศษ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมส่งเสริมในการตระหนักรู้เกี่ยวกับแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) ให้กับกลุ่มเป้าหมายคนทุกช่วงวัยตั้งแต่กลุ่มวัยเด็กจนถึงกลุ่มวัยผู้สูงอายุ

คณะผู้วิจัยจึงพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และ การอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ สำหรับคนทุกช่วงวัยตั้งแต่กลุ่มวัยเด็กจนถึงกลุ่มวัยผู้สูงอายุ ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เกิดความผ่อนคลาย ความสุข กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปจัดในสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งโบราณสถาน พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ สวนสัตว์ กิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หรือศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืนของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติเพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมสร้างการรับรู้แก่สถานที่นั้น ๆ เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างการรับรู้แก่สถานที่นั้น ๆ รวมถึงเป็นสื่อสร้างความเข้าใจแนวคิดโมเดลเศรษกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy) ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ และสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่
2. เพื่อพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และ การอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยใช้ทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ เป็นการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ และสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

เก็บข้อมูลความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ และสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane, T. (Yamane, T., 1973) เมื่อกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน (e) 5% ประชากรตั้งแต่ 100,000 คน ขึ้นไป โดยกลุ่มตัวอย่างเป็น บุคคลทั่วไป จำนวน 400 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ใหญ่วัยทำงาน อายุ 20 - 60 ปี จำนวน 200 คน 2) ผู้ปกครองเด็กวัยเรียน เป็นผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุ 6 - 18 ปี จำนวน 100 คน 3) ผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน ใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เก็บข้อมูลผ่านแบบสำรวจออนไลน์จากผู้ที่มีลักษณะตรงตามกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

ขั้นที่ 2 พัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรม จากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

ออกแบบและจัดทำกิจกรรมและนำไปทดลองใช้เพื่อประเมินผลโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไป มีผู้ทดลองใช้กิจกรรม จำนวน 256 คน ใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสำรวจความต้องการความจำเป็นจากกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

ค่าเฉลี่ยรวมของ IOC ทั้งฉบับ = 0.98

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ค่าเฉลี่ยรวมของ IOC ทั้งฉบับ = 1.00

โดยเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับ ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Indexes of Item-Objective Congruence: IOC) และผ่านการรับรองจากจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการวิจัยเลขที่ 660454 วันที่รับรอง 9 มกราคม 2567

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการขอการรับรองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจความต้องการความจำเป็นจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 400 คน

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาชุดกิจกรรม จำนวน 4 กิจกรรม

3.5 ผู้วิจัยดำเนินการนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 240 คน และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะและสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการความจำเป็น

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	108	27
หญิง	292	73
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	0.5

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการความจำเป็น (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 - 30 ปี	30	7.5
31 - 40 ปี	95	23.75
41 - 50 ปี	96	24
51 - 60 ปี	98	24.5
มากกว่า 60 ปี	79	19.75
อาชีพ		
อาชีพอิสระ	113	28.25
พนักงานบริษัทเอกชน	102	25.5
เกษียณ	58	14.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	55	13.75
ผู้ประกอบการ/ธุรกิจส่วนตัว	37	9.25
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	25	6.25
อื่น ๆ	10	2.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	117	29.25
ปริญญาตรี	221	55.25
ปริญญาโท	60	15
ปริญญาเอก	2	0.5

จากผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 400 คน (n = 400) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 292 คน (73%) และเพศชาย 108 คน (27%) โดยกลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุด คือ 51 - 60 ปี (24.50%) และระดับการศึกษาสูงสุดที่พบมากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี (55.25%) อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ อาชีพอิสระ (28.25%)

ตารางที่ 2 ประสบการณ์และความสนใจของผู้ตอบแบบสำรวจ

ประสบการณ์และความสนใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มเป้าหมาย		
ผู้ใหญ่วัยทำงาน	200	50
ผู้ปกครองเด็กวัยเรียน	100	25
ผู้สูงอายุ	100	25
กิจกรรมศิลปะที่เคยทำ		
ระบายสี	296	74
วาดภาพ	289	72.25
งานประดิษฐ์	200	50
งานปั้น	127	31.75
ภาพปะติด	126	31.5
ศิลปะทรายในขวดแก้ว	100	25

ตารางที่ 2 ประสบการณ์และความสนใจของผู้ตอบแบบสำรวจ (ต่อ)

ประสบการณ์และความสนใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาพพิมพ์	60	15
ไม่เคยทำกิจกรรมศิลปะ	29	7.25
อื่น ๆ	5	1.25
เคย/ไม่เคยใช้ทรายเป็นวัสดุในการทำกิจกรรมศิลปะ		
เคย	255	63.75
ไม่เคย	145	36.25
งบประมาณที่ยินดีจ่ายในการร่วมกิจกรรมศิลปะแต่ละครั้ง		
กิจกรรมไม่เสียค่าใช้จ่าย	2	0.50
0 - 250 บาท	30	7.5
251 - 500 บาท	95	23.75
501 - 750 บาท	96	24
751 - 1,000 บาท	98	24.5
ยินดีจ่ายตามความเหมาะสม	79	19.75

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน 200 คน (50%) ผู้ปกครองเด็กวัยเรียน 100 คน (25%) และผู้สูงอายุ 100 คน (25%) กิจกรรมศิลปะที่เคยทำมากที่สุด คือ การระบายสี (296 คน) รองลงมา คือ วาดภาพ (289 คน) และงานประดิษฐ์ (200 คน) โดย 63.75% เคยใช้ทรายในการทำกิจกรรมศิลปะ ส่วนระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม คือ 1 - 2 ชั่วโมง (58%) และงบประมาณที่ยินดีจ่ายมากที่สุดอยู่ที่ 751 - 1,000 บาท (24.50%) นอกจากนั้น พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันมีงบประมาณที่ยินดีจ่ายในการร่วมกิจกรรมศิลปะแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ปกครองเด็กวัยเรียน ส่วนใหญ่ยินดีจ่าย 501 - 750 บาทต่อครั้ง กลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน ส่วนใหญ่ยินดีจ่าย 251 - 500 บาทต่อครั้ง และกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยินดีจ่ายตามความเหมาะสม

ตารางที่ 3 ความคาดหวังต่อการร่วมกิจกรรมศิลปะของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อันดับ
ด้านลักษณะการจัดกิจกรรม					
1	กิจกรรมศิลปะใช้วัสดุธรรมชาติที่สะอาด และปลอดภัย	4.39	มาก	.877	2
2	กิจกรรมศิลปะใช้วัสดุที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม	4.46	มาก	.778	1
3	กิจกรรมศิลปะจัดขึ้นตามสถานที่ท่องเที่ยว	4.25	มาก	.835	3
	รวมด้านลักษณะการจัดกิจกรรม	**4.37**	**มาก**	**.830**	
ด้านผลจากการร่วมกิจกรรม					
4	กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดความสุข	4.53	มากที่สุด	.843	1
5	กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	4.52	มากที่สุด	.756	2

ตารางที่ 3 ความคาดหวังต่อการร่วมกิจกรรมศิลปะของผู้ตอบแบบสำรวจ (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อันดับ
6	กิจกรรมศิลปะทำให้ตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมและขยะเหลือทิ้ง	4.41	มาก	.808	3
7	กิจกรรมศิลปะสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม	4.32	มาก	.827	4
	รวมด้านผลจากการร่วมกิจกรรม	**4.45**	**มาก**	**.809**	
	รวมความคาดหวังต่อการร่วมกิจกรรมศิลปะ	4.41	มาก	.818	

พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสำรวจมีความคาดหวังต่อกิจกรรมศิลปะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.41) และเมื่อวิเคราะห์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.37) รายการที่ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสนใจเป็น ลำดับแรก คือ กิจกรรมศิลปะใช้วัสดุที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.46) และด้านผลการร่วมกิจกรรมมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.41) รายการที่ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสนใจเป็น ลำดับแรก คือ กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดความสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.53)

ตารางที่ 4 ความต้องการต่อกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อันดับ
1	วาดภาพ	4.14	มาก	.921	2
2	ระบายสี	4.31	มาก	.855	1
3	งานปั้น	3.86	มาก	1.011	5
4	ศิลปะทรายในขวดแก้ว	3.98	มาก	1.002	4
5	ภาพปะติด	3.85	มาก	1.023	6
6	งานประดิษฐ์	4.12	มาก	.961	3
7	ภาพพิมพ์	3.77	มาก	1.005	7
	รวม	**4.00**	**มาก**	**0.968**	

พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการต่อกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.00) เมื่อจัดลำดับความต้องการต่อกิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรม พบว่า กิจกรรมศิลปะผู้ตอบแบบสำรวจสนใจหรือต้องการศึกษาเรียนรู้มากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้ ระบายสี วาดภาพ งานประดิษฐ์ ศิลปะทรายในขวดแก้ว งานปั้น ภาพปะติด และภาพพิมพ์

2. การพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการและการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	53	20.7
หญิง	193	75.39

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ต้องการระบุ	10	3.91
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	160	40
21 - 30 ปี	77	19.25
31 - 40 ปี	16	4
41 - 50 ปี	2	0.5
51 - 60 ปี	1	0.25

จากการสำรวจความต้องการความจำเป็นนำไปสู่การพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ จำนวน 4 ชุดกิจกรรม เมื่อนำไปทดลองใช้เพื่อประเมินผลโดยกลุ่มตัวอย่างมีผู้ทดลองใช้กิจกรรม จำนวน 256 คน (n = 256) แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 193 คน (75.39%) เพศชาย จำนวน 53 คน (20.7%) และไม่ต้องการระบุ จำนวน 10 คน (3.91%) ส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 20 ปี (62.5%) รองลงมา คือ อายุ 21 - 30 ปี (30.08%)

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ความน่าสนใจของกิจกรรม	4.68	0.54	มากที่สุด
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม	4.43	0.76	มาก
3. กิจกรรมสามารถทำได้ทุกวัย	4.79	0.54	มากที่สุด
4. ความพร้อมของอุปกรณ์	4.52	0.71	มากที่สุด
5. ความสวยงามของชุดกิจกรรม	4.55	0.72	มากที่สุด
6. ระดับความสนุกสนานเพลิดเพลินที่ท่านได้รับ	4.71	0.62	มากที่สุด
รวม	**4.61**	**0.65**	**มากที่สุด**

พบว่า ภาพรวม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.61) โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมที่ทำได้ทุกวัย (ค่าเฉลี่ย = 4.79) ระดับความสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.71) และความน่าสนใจของกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.68) โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมถูกจัดได้ดี มีความสวยงาม สนุก และสร้างสรรค์

อภิปรายผล

1. ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะและสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุก จากเปลือกหอยแมลงภู่ จากผลการสำรวจความต้องการจำเป็น พบว่า ความคาดหวังสำคัญต่อการร่วมกิจกรรมศิลปะ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการใช้วัสดุที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับเทรนด์รักษ์โลกในปัจจุบันที่ได้รับแรงกระตุ้นจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และสุขภาพของมนุษย์ ซึ่งทำให้ภาคธุรกิจต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าให้มี วัสดุที่ยั่งยืน การออกแบบที่ยั่งยืน และกระบวนการผลิตและบริหารจัดการที่ยั่งยืน โดยพบว่า กลุ่ม 73% ของ Gen Z ซึ่งเป็นประชากรวัยทำงาน ยินดีจ่ายเงิน

ที่มากกว่าสำหรับสินค้าและธุรกิจที่สนับสนุนความยั่งยืน (ฐานเศรษฐกิจ, 2567) จากการวิจัยของวิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า 74% ของผู้บริโภคมีโอกาสเลือกใช้สินค้าและพร้อมปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันให้ดีต่อสิ่งแวดล้อม และ มี 37.6% ที่มองหาสินค้า Eco เท่านั้น และพร้อมจ่ายเงินให้สินค้าหรือบริการนั้น (SD Perspectives, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจที่ พบว่า งบประมาณที่กลุ่มเป้าหมายยินดีจ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะมากที่สุดอยู่ที่ 751 - 1,000 บาทต่อครั้ง

2. การพัฒนาต้นแบบกิจกรรมศิลปะ สันทนาการและการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ การตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในงานออกแบบสามารถนำไปสู่การเพิ่มยอดขายของผลงานศิลปะและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (Hsiao, M., 2566) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยใช้ทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ ซึ่งผู้วิจัยใช้ทรายประกายมุกเป็นวัสดุหลักในการทำกิจกรรมศิลปะ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุและกิจกรรมศิลปะ เป็นวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จากการแปรรูปเปลือกหอยแมลงภู่เหลือทิ้ง ลดปริมาณขยะเปลือกหอยแมลงภู่ เป็นวัสดุที่ยั่งยืนจากการใช้กระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อน สะอาด ปลอดภัยต่อการนำมาใช้จัดกิจกรรมให้กับผู้ใช้งาน เมื่อไม่ต้องการใช้แล้วสามารถนำไปใช้ต่อเป็นปุ๋ย หรือทิ้งตามสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่เกิดมลพิษแสดงถึงกระบวนการผลิตและบริหารจัดการที่ยั่งยืน รวมถึงชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้งานได้หลากหลายแสดงถึงการออกแบบที่ยั่งยืน สามารถตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.61) สามารถสร้างการตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมได้ผ่านกิจกรรมศิลปะ สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนากิจกรรมศิลปะสีเกล็ดมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่เพื่อส่งเสริมความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม (ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์, 2561b) ที่แสดงผลสอดคล้องกันว่าทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ เป็นวัสดุที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมศิลปะที่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์

องค์ความรู้ใหม่

ผลการสำรวจความต้องการความจำเป็นนำไปสู่การพัฒนาชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ผ่านกรอบแนวคิด ดังนี้

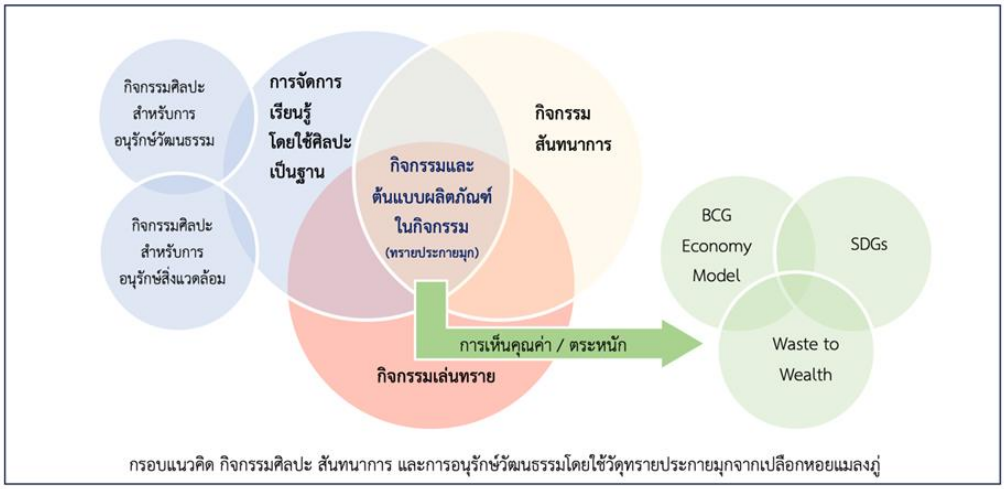

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของชุดกิจกรรม

กิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรม จากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ที่นำมาทำเป็นวัสดุหลักในกิจกรรมทั้งหมด 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมสำหรับศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืน กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศสัตว์น้ำ และกิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศของสัตว์เลี้ยงพิเศษ โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ Bio Economy, Circular Economy, Green Economy, และความสำคัญและความเป็นมาของประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยว ทรัพยากรทางทะเล ระบบนิเวศสัตว์น้ำ เพื่อส่งเสริมในการตระหนักรู้เกี่ยวกับแนวคิด Waste to Wealth, SDGs, Bio-Circular-Green Economy, การเห็นคุณค่า อนุรักษ์ หวงแหน และการรักษา ชุดกิจกรรม จำนวน 4 ชุด มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 4 Sand story ทรายสร้างศิลป์ถิ่นโบราณ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 5 Sand-Sanook ทรายแซนด์ (แสน) สนุก กิจกรรมสำหรับศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืน

ภาพที่ 6 AQUAKEY รักษ์สัตว์ทะเล กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศสัตว์น้ำ

ภาพที่ 7 PetXotic ArtToy กล่องสุ่มเพื่อการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงพิเศษ กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศของสัตว์เลี้ยงพิเศษ

1. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรม “Sandstory ทรายสร้างศิลป์ถิ่นโบราณ” ชุดกิจกรรมทรายสร้างศิลป์ถิ่นโบราณ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโบราณสถานในจังหวัดอยุธยาผ่านศิลปะการตกแต่งลวดลายฉลุด้วยทรายประกายมุก โดยใช้ทรายโรยสีต่าง ๆ ลงบนสติกเกอร์ที่ลอกออก กิจกรรมนี้เหมาะกับทุกเพศทุกวัย โดยเน้นการสร้างสรรค์ลวดลายโบราณสถานสำคัญ เช่น วัดมหาธาตุ วัดไชยวัฒนาราม และวัดพระศรีสรรเพชร ช่วยส่งเสริม

การอนุรักษ์โบราณสถานและพัฒนาสมาธิและทักษะการคิดสร้างสรรค์ การ์ดที่สร้างสรรค์เสร็จสามารถนำไปใช้ในการเขียนข้อความอวยพรหรือแสดงความยินดีได้ต่อไป

2. กิจกรรมสำหรับศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืน

ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรม “Sand-Sanook ทรายแซนด์ (แสน) สนุก” ใช้ทรายประกายมุกในการสร้างสรรค์ลวดลายต่าง ๆ ที่มีความสมมาตรตามจินตนาการ โดยพับครึ่งกระดาษและใช้แบบวาดลวดลายสมมาตรมาวาดตามลวดลาย ติดสติกเกอร์ และโรยทรายให้เกิดลวดลาย ตกแต่งด้วยสีไม้ สามารถทำได้ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งยังช่วยในการฝึกสมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ ผ่อนคลายความเครียด เรียนรู้ความสวยงามของศิลปะจากทราย และยังเป็นชุดกิจกรรมที่ช่วยเรื่องการฝึกการรับรู้ทางสายตา เพื่อวิเคราะห์รูปร่างที่มีความสมมาตรได้อีกด้วย

3. กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศสัตว์น้ำ

ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรม “AQUAKEY รักษ์สัตว์ทะเล” สำหรับเสริมสร้างทักษะและเรียนรู้เรื่องของระบบนิเวศสัตว์น้ำที่มีความเสี่ยงถูกทำลาย สัตว์ป่าสงวน หรือ สัตว์ป่าคุ้มครอง ได้แก่ เต่ามะเฟือง พะยูน ปลากระเบนแมนต้ายักษ์ ฉลามวาฬ ปะการัง โดยการใช้ทรายประกายมุขโรยบริเวณที่ทากาวบนพวงกุญแจเพื่อสร้างลวดลายของสัตว์ทะเล เสริมสร้างสมาธิ ผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างจินตนาการ เป็นชุดกิจกรรมที่สามารถทำได้ทุกเพศและทุกวัย สามารถนำไปบูรณาการได้กับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล อุทยาน หรือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ

4. กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศของสัตว์เลี้ยงพิเศษ

ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรม “PetXotic ArtToy กล่องสุ่มเพื่อการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงพิเศษ” สำหรับสร้างการเรียนรู้เรื่องความสำคัญ การดูแล และการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงพิเศษอย่างถูกวิธี โดยสัตว์เลี้ยงพิเศษ ได้แก่ เฟนเน็คฟ็อกซ์ บุชเบบี้ งูข้าวโพด เมียร์แคต เบียร์ดดราก้อน ซึ่งเป็นสัตว์ที่นิยมเลี้ยงและมีจำหน่ายในประเทศไทย โดยภายในชุดกิจกรรมประกอบไปด้วยปูนปลาสเตอร์รูปสัตว์เลี้ยงพิเศษ ที่ใช้วัสดุปูนปลาสเตอร์ผสมกับทรายประกายมุก ซึ่งเป็นวัสดุธรรมชาติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้สีระบายลงบนปูนปลาสเตอร์ได้ พร้อมกับการ์ดข้อมูลเพื่อการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงพิเศษ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และ การอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยใช้ทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ ได้ดังนี้ 1) ผลการสำรวจความต้องการความจำเป็นจากกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมศิลปะ สันทนาการ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ กิจกรรมศิลปะควรใช้ระยะเวลา 1 - 2 ชั่วโมง และยินดีจ่ายค่าเข้าร่วม 751 - 1,000 บาท ต่อครั้ง โดยความคาดหวังสำคัญ พบว่า กิจกรรมศิลปะควรใช้วัสดุที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.46) และ กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดความสุข (ค่าเฉลี่ย = 4.53) โดยกิจกรรมศิลปะที่สนใจมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระบายสี วาดภาพ และงานประดิษฐ์ และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถาม 256 คน พบว่า 75.39% เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 20 ปี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.61) โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมที่ทำได้ทุกวัย ความสนุกสนาน และความน่าสนใจของกิจกรรม ผู้เข้าร่วมยังเห็นว่ากิจกรรมจัดได้ดี มีความสวยงาม สนุก และสร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้

ใหม่ในการพัฒนาชุดกิจกรรม จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว 2) กิจกรรมสำหรับศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืน 3) กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศสัตว์น้ำ และ 4) กิจกรรมเรียนรู้ระบบนิเวศของสัตว์เลี้ยงพิเศษ จากผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมศิลปะที่ใช้ทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านการสร้างความสุขและการส่งเสริมการใช้วัสดุที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ดำเนินการต่อกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเช่น แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ศูนย์พัฒนาสิ่งประดิษฐ์เพื่ออนาคตและความยั่งยืน แหล่งโบราณสถาน พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ สวนสัตว์ หน่วยงานที่ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผลความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบของกิจกรรมศิลปะและสันทนาการจากวัสดุทรายประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ สามารถนำไปอ้างอิงกับการพัฒนากิจกรรมศิลปะอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์คล้ายกันได้ 2) ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ สามารถขยายผลไปยังหน่วยงานที่ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) โดยพัฒนากิจกรรมจากทรายประกายมุกให้ตอบโจทย์ความต้องการของแต่ละหน่วยงานและกลุ่มเป้าหมาย และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ขยายผลพัฒนากิจกรรมให้หลากหลายมากขึ้น ออกแบบกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ รวมถึงศึกษาแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความสนใจในด้านต่าง ๆ อย่างเฉพาะเจาะจง

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม จาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2567

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2566). ขอเชิญร่วมกิจกรรม workshop ด้านการอนุรักษ์วัตถุพิพิธภัณฑ์จากเครือข่ายพิพิธภัณฑ์. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2567 จาก https://www.finearts.go.th/promotion/view/44427-ขอเชิญร่วมกิจกรรม-workshop-ด้านการอนุรักษ์วัตถุพิพิธภัณฑ์จากเครือข่ายพิพิธภัณฑ์

ฐานเศรษฐกิจ. (2567). เทรนด์รักษ์โลก: โอกาสของธุรกิจเพื่อครองใจผู้บริโภค. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2567 จาก https://www.thansettakij.com/sustainable/zero-carbon/596952

ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์. (2561a). จิตวิทยาศิลปะ : สุนทรียศาสตร์เชิงประจักษ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์. (2561b). ประสบการณ์สุนทรียะจากนวัตกรรมสีเกล็ดมุกที่สกัดจากขยะเปลือกหอยแมลงภู่เพื่อส่งเสริมความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(3), 136-153.

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2560). ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2567 จาก https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/

สถาบันศิลปะและวัฒนธรรม. (2562). โครงการอบรมการวาดภาพระบายสีถุงผ้ารักษ์สิ่งแวดล้อม. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2567 จาก https://iac.rmutr.ac.th/?page_id=2437

สรัล สุวรรณ และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2565). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 13(1), 91-100.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 - 2570. เรียกใช้เมื่อ 19 มกราคม 2568 จาก https://www.bcg.in.th/bcg-action-plan/

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2564). Creative Economy พาเศรษฐกิจไทยก้าวไกลสู่สากล. เรียกใช้เมื่อ 19 มกราคม 2568 จาก https://www.nxpo.or.th/th/9440/

อติยศ สรรคบุรานุรักษ์. (2560). การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, 11(1), 135-150.

Hsiao, M. (2566). Environmental Consciousness on Sustainable Development in Contemporary Art Design. International Journal of Art Innovation and Development, 4(1), 171-179.

SD Perspectives. (2563). เผยผลวิจัย “กลยุทธ์การตลาดโลกสวย” ยังต้องทำงานหนักเพื่อสร้าง #Lifestyle Sustainability. เรียกใช้เมื่อ 23 สิงหาคม 2567 จาก https://www.sdperspectives.com/next-gen/voice-of-green-cmmu/

The Matter. (2567). เปิดความคราฟต์สุดละเมียดของ ‘ศิลปหัตถกรรมไทย’ มากกว่าความงดงาม คือความยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 26 มกราคม 2568 จาก https://today.line.me/th/v2/article/PGPpq0o

Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row.